

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΗΜΕΙΟ

Η παιδεία στην Ελλάδα μάς πληγώνει

ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ ΔΕΛΗΚΑΝΑΚΗ*

Η παιδεία σήμερα στην Ελλάδα πληγώνει. Οι αριθμοί, αμείλικτοι, παραθέτουν αλήθειες, και όποιος θέλει να διακρίνει μέσα από τις συσχετίσεις πληγώνεται, ενώ όποιος δε θέλει τις αποσιωπά και βρίσκει χίλιες-δύο δικαιολογίες για να τις μεταθέσει αλλού.

Το 2003 το πρόγραμμα του ΟΟΣΑ για τη Διεθνή Αξιολόγηση των Μαθητών (PISA), που μέτρησε τις επιδόσεις των 15χρονων μαθητών στα Μαθηματικά σε 29 χώρες-μέλη του Οργανισμού, μας έδωσε ένα πικρό χαστούκι. Οι βαθμολογίες της Φιλανδίας, της Κορέας και της Ολλανδίας ήταν εκτοξευμένες πολύ υψηλότερα του μέσου όρου, έντεκα άλλες χώρες (Ιαπωνία, Καναδάς, Βέλγιο, Ελβετία, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Τσεχία, Ισλανδία, Δανία, Γαλλία, Σουηδία) πέτυχαν βαθμολογίες υψηλότερες του μέσου όρου, οι επιδόσεις της Αυστρίας, της Γερμανίας, της Ιρλανδίας και της Σλοβακίας ήταν στο επίπεδο του μέσου όρου, ενώ αυτές των υπόλοιπων 11 χωρών ήταν χαμηλότερες. Η Ελλάδα βρέθηκε στην 27η σειρά, μόλις μία θέση παραπάνω από την προτελευταία Τουρκία και το τελευταίο Μεξικό. Μέσα και από άλλες έρευνες του παραπάνω Οργανισμού, που αφορούν σε ποσοτικά στοιχεία στην εκπαίδευση, διαπιστώνουμε το τραγικό παρασκήνιο για τη χώρα μας. Οι αριθμοί και οι εικόνες πληγώνουν, από την προσχολική έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι δαπάνες ανά μαθητή είναι στα χαμηλότερα επίπεδα στη χώρα μας, ενώ στις περισσότερες αναπτυγμένες χώρες είναι διπλάσιοι στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια και υπερδιπλάσιοι στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι μισθοί των εκπαιδευτικών στη χώρα μας είναι επίσης από τους χαμηλότερους ανάμεσα στις χώρες του ΟΟΣΑ. Κι αυτά τα στοιχεία στέκουν αμείλικτα στους στατιστικούς πίνακες, ως αδιάφυστες μαθηματικές αλήθειες.

Αν όμως δε θεωρείται ζήτημα οικονομικό η έλλειψη στοιχειώδους στέγης για τα νηπιαγωγεία, οι ελλείψεις υποδομές και ο εξοπλισμός στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια, οι ελλείψεις προσωπικού στην αρχή κάθε σχολικού έτους, ο μεγάλος αριθμός μαθητών ανά τάξη, η επιφανειακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η έλλειψη σχεδιασμού και μεταρρυθμίσεων σε βάθος χρόνου από διεπιστημονικές ομάδες εμπειρογνομόνων, τότε μάλλον κάποιος στρουθοκαμηλιζούν. Πώς άραγε θέλουμε τα σχολεία του αύριο; Τι ζητάμε από το εκπαιδευτικό σύστημα; Θέλουμε να διαμορφώνει προσωπικότητες υγιείς και ψυχικά ισορροπημένες, πολίτες με ενδιαφέρον για τα κοινά, αλληλέγγυους στο κοινωνικό γίνεσθαι, υπεύθυνους επαγγελματίες με τεχνολογσία, πολιτικούς με οραματισμό και ηθικό ανίστημα. Αν αυτοί είναι οι στόχοι μας για τα άτομα και αν γι' αυτόν το σκοπό θέλουμε το σχολείο ως οργανισμό που να εστιάζεται στην έρευνα για τη γνώση, στη διαβίου μάθηση, με ίσες ευκαιρίες για όλα τα παιδιά, με άπλετη διάθεση της τεχνολογίας, με επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς για να συντονίζουν και να καθοδηγούν, όπως μόνο αυτοί ως εμπειρογνώμονες επαγγελματίες μπορούν, ως κοινωνικό κύτταρο με λειτουργίες παρέμβασης στην τοπική κοινωνία, ως αφετηρία διαμόρφωσης της αποκεντρωμένης ανάπτυξης, τότε θα πρέπει να πάρουμε γενναίες αποφάσεις. Κι αν η βασική από αυτές, στην οποία συμφωνούν όλοι οι εμπλεκόμενοι - εκπαιδευτικοί, γονείς, κοινή γνώμη, εμπειρογνώμονες - είναι για περισσότερα χρήματα στην παιδεία ώστε να κατακτήσουμε την πολυπόθητη ποιότητα, τότε γιατί δε δίνονται;

Ενα μείζον ζήτημα βέβαια είναι όχι αν μπορούν να βρεθούν περισσότερα χρήματα για την παιδεία, αλλά αν υπάρχει βούληση γι' αυτήν την προοπτική, η οποία παραπέμπει στην πολιτική βούληση, αφού διαμέσου αυτής εκφράζεται η εκπαιδευτική πολιτική.

Αν δεν τα καταφέρουμε και τώρα με τις αποφάσεις μας - έχουμε ενθλικωθεί πια στην Ευρώπη - τότε μας περιμένουν μούρα σενάρια: σχολεία συγκεντρωτικά, προβληματικά, αντιστεκόμενα στις αλλαγές, περιεχόμενα μάθησης αναχρονιστικά, ανταγωνιστικές ομάδες από εκπαιδευτικούς που θα μπιανοβγαίνουν περσικοί χωρίς συντονισμό και παιδαγωγική καθοδήγηση (μόνιμοι, αναπληρωτές, ωρομίσθιοι, ειδικότητες κ.λπ.), αναταραχές και χαμένες ώρες εξάτιας του συνεπαγόμενου κύματος «ντόμινο» των διεκδικήσεων για καλύτερες συνθήκες (απεργίες, καταλήψεις, διαμαρτυρίες, οχλαοερπισμός...), και τέλος σχολεία, μαθητές και γονείς εύκολα θύματα στους σκληρούς νόμους της αγοράς και του κέρδους. Η παιδεία στην Ελλάδα μάς πληγώνει όλους μας, γιατί η συλλογική μας μνήμη είναι «καταδικασμένη» να θυμάται ότι ήμασταν από τους πρώτους στα γράμματα, στον πολιτισμό και στη δημοκρατία στο βάθος της Ιστορίας. Προσωπικά, ονειρεύομαι μια μέρα που μια «τρελή» ομάδα ανθρώπων σε θέσεις ευθύνης, με κοινή «χημεία» οραματισμού, θα κάνει πράξη αυτά που πρέπει, και ακόμη αισιοδοξώ ότι σε αυτό μπορούν να βοηθήσουν όλοι.

* Η κ. Νίκη Δεληκανάκη είναι σχολική σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

ΦΩΤΟ: G. ΑΓΙΕ

Χ
Ε
της
φω

Κ

Σ